

Jaarverslag

Stichting Bocas Sanas

Holanda - Maimón

2025

Inhoud

GEGEVENS EN CONTACT	2
1 DOELSTELLING	2
2 BELEIDSPLAN	2
2.1 STRATEGIE.....	2
2.2 BELEIDSVISIE.....	3
2.3 HET FIT –FOR-SCHOOL SYSTEEM: BASIS VOOR HET WERK VAN BOCAS SANAS	3
3 ACTIVITEITEN IN 2025	4
3.1 PREVENTIEVE EN CURATIEVE ZORG – JANUARI TOT JUNI 2025.....	4
3.2 PERIODE JUNI-DECEMBER 2025.....	5
3.3 TANDENPOETSOMGEVING EN INFRASTRUCTUUR.....	6
4 SAMENSTELLING BESTUUR.....	6
5 FINANCIËN:	7
5.1 BALANS	7
5.2 EIGEN VERMOGEN.....	7
5.3 WINST- EN VERLIESREKENING	8
5.4 COMMENTAAR	9
6 DANKWOORD	9
ANNEX 1: LIJST MET BOCAS SANAS SCHOLEN – 2025	10

GEGEVENS EN CONTACT

Naam: Bocas Sanas Holanda Maimón (kort: Bocas Sanas)

RSIN: 821256701

Oprichtingsdatum: 18 september 2009

Adres secretariaat: Doarpswei 12, 8658LK Greonterp

Telefoon: 06 4996 9848

Email: m.c.doorman@gmail.com, info@bocas-sanas.com

1 DOELSTELLING

De doelstelling van Bocas Sanas is het bevorderen van de mondgezondheid van de jeugd in het Noorden van de Dominicaanse Republiek, met name in de arme rurale gebieden van het district Maimón, in de provincie Puerto Plata, door preventie en curatieve zorg.

Gebitsproblemen hebben een grotere invloed op de algemene gezondheid dan in het algemeen wordt gedacht. De Wereld Gezondheidsorganisatie WHO stelt dat gebitsproblemen in ontwikkelingslanden zorgen voor meer ziekteverzuim dan malaria, bloedarmoede, en tuberculose samen. Gebitsproblemen hebben daardoor een grote negatieve invloed op het welzijn van de bevolking, op scholing en de economie.

In de meeste ontwikkelingslanden is de capaciteit van de tandheelkundige gezondheidszorg beperkt, in het bijzonder op het platteland. Veel mensen hebben weinig of geen toegang tot een adequate gezondheidszorg, en nog minder tot tandheelkundige zorg en preventie. De stichting “Bocas Sanas Holanda-Maimón” wil zich inzetten om daar iets aan te veranderen: “Bocas Sanas” is Spaans voor “Gezonde monden”.

2 BELEIDSPLAN

2.1 Strategie

De stichting streeft het bereiken van het doel van een betere mondgezondheid van kinderen op het Dominicaanse platteland op de volgende manieren na:

- 1) De inzet van Nederlandse en Dominicaanse tandheelkundige vrijwilligers voor het geven van preventieve en curatieve zorg in het werkgebied van de stichting
- 2) Het bevorderen van de mondgezondheid en het vergroten van bewustwording over een goede mondhygiëne, op zowel de korte als de langere termijn, door het op scholen opzetten van mondhygiëne systemen gebaseerd op schoolpoetsen: kinderen poetsen in speciaal daarvoor gemaakte tandenpoetsinstallaties één keer per dag hun tanden op school, volgens het *Fit for School* systeem (hieronder volgt een meer gedetailleerde uitleg)
- 3) Het werven van fondsen en materialen, waarmee de preventieve en curatieve zorg uitgevoerd kan worden
- 4) Het bekend maken van de activiteiten van de stichting, met het doel verdere financiële, logistieke en overige steun te verkrijgen
- 5) Samenwerking met gelijkgestemde organisaties in Nederland, de Dominicaanse Republiek, en internationaal, voor het opdoen en uitwisselen van kennis en ervaring met als doel een zo optimaal mogelijke werkwijze te ontwikkelen

- 6) Samenwerking met Dominicaanse overheidsinstanties, bedrijven en lokale organisaties, om zoveel mogelijk draagvlak te ontwikkelen

2.2 Beleidsvisie

Het voornaamste doel van Bocas Sanas is preventieve zorg: het bevorderen van een goede mondverzorging. Daar ligt een grote behoefte, omdat er in de DR relatief weinig aandacht aan wordt besteed en vooral, weinig expertise over aanwezig is. Dit betekent ook dat we het prima vinden als teams van Nederlandse tandheelkundigen naar de DR komen om eenmalig curatieve zorg te verlenen, maar het is niet de grootste prioriteit. In principe kan Bocas Sanas, mits adequaat vertegenwoordigd in de DR, ook Dominicaanse collega's benaderen die dan op een zondag honderden patiënten behandelen. Bocas Sanas is echter opgericht vanuit de overtuiging dat juist preventie bevorderd moet worden. Doel is vooral het voorkomen van mondziekten door het bewust maken van scholieren, leerkrachten en ouders van het belang van een goede mondverzorging, preventie door middel van educatie, en het faciliteren van een goede mondverzorging voor en door kinderen door het verschaffen van materiaal en voorzieningen, met name tandenpoetsinstallaties.

Voor de toekomst is het doel van Bocas Sanas dat de Dominicaanse overheid het systeem van dagelijks tandenpoetsen op school, volgens de door de WHO aangeraden en bevorderde *Fit for School* methode, met tandenpoetsinstallaties, overneemt, tot beleid maakt en op alle lagere scholen invoert. Met als tussenstappen de provincie Puerto Plata, in het noorden van de Dominicaanse Republiek, en als eerste stap, de districten Maimón en Sosua. Adoptie van het *Fit for School* systeem door het Dominicaanse Ministerie van Gezondheid moet bevorderd worden door presentaties en het uitnodigen van functionarissen om te laten zien hoe het systeem in de praktijk werkt. Bij de bespreking met de autoriteiten zal duidelijk gemaakt worden dat de benadering wordt ondersteund door de WHO, UNICEF en UNESCO.

ART methode: Een centraal onderdeel van de werkstrategie van Bocas Sanas is het gebruik van de methode A-traumatic Restoration Treatment (ART), speciaal ontwikkeld voor gebieden zonder voorzieningen als elektriciteit.

2.3 Het Fit –for-School systeem: basis voor het werk van Bocas Sanas

In de loop der jaren is men op basis van onderzoek en praktische ervaring tot de volgende conclusies gekomen t.a.v. het bevorderen van mondgezondheid in ontwikkelingslanden:

- 1) Curatieve zorg door buitenstaanders is vergelijkbaar met “noodhulp” of humanitaire hulp: verhelpt problemen van het moment, maar geeft geen blijvend resultaat.
- 2) Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat enkel voorlichting geven geen blijvend effect heeft (overzichtsartikelen en evaluaties in onder meer Marokko)
- 3) De meest zinvolle en effectieve manier om blijvend resultaat te boeken, en ook de meest efficiënte manier, is het opzetten van een tandenpoetssysteem op lagere scholen. Het systeem heeft drie componenten: a) dagelijks tandenpoetsen met fluoride tandpasta, b) dagelijks handen wassen met zeep en c) tweemaal per jaar een albendazole tablet tegen worminfecties. Met hoog rendement wordt bedoeld het voorkomen van ziekten die veroorzaakt worden door een gebrek aan hygiëne tegen lage kosten. Gebrek aan hygiëne veroorzaakt tandbederf en parodontale ziekten, luchtweginfecties en diarree en daarmee samenhangende problemen als pijn, ondervoeding en ziekteverzuim.

Het bovenstaande is uitgewerkt in het ‘Fit for School’ programma, <http://www.fitforschool.international/>, dat onder meer is opgezet in een provincie in de Filipijnen, met positieve, gedocumenteerde ervaringen. Kenmerken:

- 1) Goed handen wassen is essentieel voor de hygiëne, iedere dag met zeep. Kinderen wordt geleerd “chirurgisch” te wassen, handen droog wapperen (geen handdoeken – bron van bacteriën!)
- 2) Kinderen krijgen ieder een eigen tandenborstel, tweemaal per jaar, die wordt bewaard op school
- 3) Tandpasta met de juiste hoeveelheid fluoride wordt in het land geproduceerd en verpakt in een soort grote handzeep container, die per druk op de dispenser knop 0.3 mm pasta geeft.
- 4) Kinderen pakken iedere dag hun borstel, halen pasta op bij een oudere leerling (niet de leerkracht, zodat die er geen extra werk aan heeft!), die uit de container ieder kind een toefje tandpasta geeft
- 5) Kinderen wordt geleerd na het tandenpoetsen niet te spoelen, voor een langduriger effect van de fluoride tandpasta. Wel is water nodig om de borstel uit te spoelen
- 6) Ouders moeten betrokken worden bij het systeem. Ze moeten goede voorlichting krijgen over het ontbreken van mondzorg: zowel cariës als ontstekingen, pijn, eetproblemen leidend tot verzwakking en andere ziekten. Ouders kunnen helpen bij de opslag van tandenborstels, en eventueel faciliteiten voor handen wassen, watertoevoer.
- 7) Het systeem kan het best gecombineerd worden met alle kinderen tweemaal per jaar ontwormingstabletten te geven. Daarbij hoort controle dat de pil is doorgeslikt. Ouders moeten goed geïnformeerd worden over het nut van ontwormen. (Dit onderdeel van het *Fit for School* programma vormt geen onderdeel van de Bocas Sanas benadering, omdat ontworming al op andere manieren wordt aangepakt).
- 8) Lokale, regionale en centrale overheden moeten verantwoordelijk worden voor het systeem. De overheid moet de kosten dekken voor tandenborstels, pasta, waarvoor een vast onderdeel van het jaarlijks budget gereserveerd moet worden. Dit is goed gelukt in de Filipijnen (maar: multinationale leveranciers, het succes gezien hebbende, wilden wel tijdelijk gratis leveren, hetgeen het systeem dreigt te verstoren: als sponsoren zich terugtrekken is er geen geld meer).

De *Fit for School* methode wordt bevorderd door de Wereld Gezondheid Organisatie, vooral omdat ze tegen lage kosten belangrijk kan bijdragen aan een betere mond- en algemene gezondheid van kinderen. In Nepal en de Filipijnen, waar men dit plan voor het eerst introduceerde, is er sindsdien een duidelijke afname van cariës, schoolverzuim nam erdoor af, en de body mass index van de kinderen nam toe (zie voor meer informatie www.fitforschool.international)

3 ACTIVITEITEN IN 2025

3.1 Preventieve en curatieve zorg – januari tot juni 2025

In het algemeen zijn er in 2025 minder activiteiten in de Dominicaanse Republiek uitgevoerd dan in voorgaande jaren, omdat Cristina Vasquez-Doorman, de voorzitter van Bocas Sanas, die de activiteiten in de Dominicaanse Republiek uitvoert, alleen de eerste maanden van 2025 in de Dominicaanse Republiek verbleef. Na vertrek naar Nederland is ze de rest van het jaar daar verbleven, voor een medische behandeling.

- In de eerste vijf maanden bezocht Cristina 12 scholen om het gebruik van de poetsinstallaties en het schoolpoetsen te monitoren, controles uit te voeren, en tandpasta en tandenborstels te distribueren.
- Ook heeft Cristina in Januari 2025 samen met de Dominicaanse tandarts Romy Ventura de meisjesschool Hogar de Niñas bezocht. Dit is een katholiek internaat voor meisjes tussen de 5 en 14 jaar dat wordt gerund door de nonnen. Op de school is voorlichting gegeven, de monden van de meisjes zijn gecontroleerd, en er is curatieve zorg verleend. Op basis van de controles werden een aantal meisjes doorverwezen naar de kliniek. Ook werd getoond hoe bestaande voorzieningen in de school als poetsinstallatie konden worden gebruikt.
- Op één school (van het dorp San Marcos Arriba) werd geheel op eigen initiatief een nieuwe poetsbak gemaakt in het jongenstoilet (Bocas Sanas had al een poetsbak gemaakt in het meisjestoilet).
- Een goed voorbeeld van een succesvolle school is die van het dorp Los Caños. Die school voert het poetsprogramma goed uit, ondanks het feit dat er in november 2024 een nieuwe directeur gekomen is. In eerdere jaarverslagen werd al aangegeven dat de rol van de schooldirecteur – of in dit geval, een directrice – essentieel is. De nieuwe directrice was bij aankomst erg enthousiast over het Bocas Sanas programma en wilde er graag mee doorgaan. Wel vertelde ze dat er een probleem was met de water toevoer, waardoor alleen de jongste drie groepen poetsen. Uitgelegd werd dat er niet heel veel water nodig is voor het handenwassen en poetsen, en vooral, dat kinderen niet mogen spoelen na het poetsen, zodat de fluor in de tandpasta beter zijn beschermende werk kan blijven doen. Ook op deze school werden controles uitgevoerd en werd opnieuw voorlichting gegeven.
- Ook verleende Cristina mondzorg aan 48 bejaarden in het bejaardentehuis Hogar de Envejecientes Antonio Maria Clarette. Er werden controles gedaan, protheses schoongemaakt en plak en tandsteen verwijderd. Enkele bewoners hebben een prothese maar die gebruiken die niet. Vier bewoners werden naar de kliniek gebracht voor het verwijderen van wortelresten en verdere reiniging.
- Gemiddeld wordt bij de schoolbezoeken waar mondonderzoek plaatsvindt één op de drie kinderen doorverwezen voor curatieve zorg. In 2025 werd die curatieve zorg weer als vanouds uitgevoerd in de kliniek CEPREDIMA in Maimón. Op maandagen was Cristina aanwezig om kinderen van scholen te behandelen, tegen een kleine vergoeding van RD\$200, ongeveer €3,20, voor het gebruikte materiaal en de behandelkamer. Ook was onze Dominicaanse tandarts Dr. Ventura daar op donderdagen een halve dag voor Bocas Sanas kinderen beschikbaar. In totaal zijn in de kliniek in 2025 72 kinderen behandeld.
- Kinderen van scholen die zich dicht bij Puerto Plata bevinden dan bij Maimón werden ook doorverwezen naar het Centro Sanitario in Puerto Plata, een goed geoutilleerd overheidsgezondheidscentrum dat professionele tandheelkundige behandelingen uitvoert voor een minimaal bedrag. Ook kinderen die niet in de kliniek van Maimon door Cristina of Romy behandeld konden worden daar naartoe doorverwezen. Probleem bij het Centro Sanitario is wel dat er nogal snel wordt overgegaan naar het trekken in plaats van behandelen van kiezen, mede om kosten te besparen.

3.2 Periode juni-december 2025

- Toen het bekend werd dat Cristina om medische redenen voor een langere periode in Nederland moest blijven is er een brief naar de deelnemende scholen gestuurd. Hierin werd vermeld dat tandarts Dr. Romy Ventura of een andere vrijwilliger van Bocas Sanas langs zou komen voor de voorlichting en om tandenborstels en tandpasta te bezorgen. De kinderen

met mondproblemen konden nog steeds worden doorverwezen naar Dr. Rummy Ventura op de Cepredima-kliniek, of naar het gezondheidscentrum.

- In de brief werden ook de schooldirecteuren verzocht om samen met de ouders te zorgen voor voldoende tandpasta en tandenborstels gedurende het hele jaar, zodat het tandenpoetsen op school ook door kon gaan als de door Bocas Sanas verstrekte materialen op zouden zijn. Daarbij werd de directie eraan herinnerd dat er een contract tussen de school en Bocas Sanas is ondertekend waarin deze verplichting staat vermeld, en dat het adopteren van deze verantwoordelijkheid belangrijk is om de duurzaamheid van het tandenpoetsen op scholen te garanderen.
- In deze periode zijn meerdere vrijwilligers actief geweest met het inkopen en rondbrengen van de materialen. Voor enkele, vooral de meer afgelegen scholen, zoals Guzmancito en Cruce de Guzman, werden de pakketten door bewoners opgehaald in de Cepredima-kliniek.

3.3 Tandepoetsomgeving en infrastructuur

- Op de scholen werden tandepoetsbakken en watervoorzieningen geïnspecteerd. Op twee scholen werden poetsinstallaties gerepareerd.

4 SAMENSTELLING BESTUUR

Samenstelling bestuur in 2025:

Voorzitster: Maria Cristina Doorman-Vasquez

Secretaris: Agatha Rypma- Huitema

Penningmeester: Melany Essing

Lid: Welmoed Rypma – PR medewerker.

Lid: Dorine Boumans – Website beheerder.

Lid: Frans Doorman

Lid: Anne-Hendrike Schuurman

Eind 2025 hebben we afscheid genomen van onze penningmeester Selma Burrekers. Zij is vanaf het begin betrokken geweest bij Bocas Sanas en vanaf de oprichting in 2009 aangesteld als penningmeester. Ze is meerdere malen mee geweest op werkreis naar de scholen in ons werkgebied. Wij bedanken Selma voor haar trouw en inzet gedurende al die jaren.

Het bestuur kwam in 2025 éénmaal bijeen en er was één digitale meeting.

Ondersteunende medewerkers:

Tandarts: Rummy Ventura. Werkzaam als vrijwillig behandelaar in de kliniek en geeft samen met Cristina voorlichting op de scholen.

5 FINANCIËN:

5.1 Balans

	2025		2024	
ACTIVA				
Vaste activa				
Apparatuur	€ -		€ 283	
		€ -		€ 283
Vlottende activa				
Kas				
Bank	€ 4.732		€ 3.212	
		€ 4.732		€ 3.212
Totaal activa		€ 4.732		€ 3.212
PASSIVA				
Kapitaal				
Eigen vermogen	€ 4.732		€ 3.212	
		€ 4.732		€ 3.212
Schulden	€ -		€ -	
		€ -		€ -
Totaal passiva		€ 4.372		€ 3.212

5.2 Eigen vermogen

Kapitaal

Eigen vermogen 1-01-2025	€	3.212
Bedrijfsresultaat 2025	€	1.520

Eigen vermogen 31-12-2025	€	4.372
---------------------------	---	-------

5.3 Winst- en verliesrekening

2024		
Baten		
Donaties algemeen		€ 2.113
Donaties reiskosten vrijwilligers groep		€ -
Rente		€ 20
TOTAAL		€ 2.133
Kosten		
Kosten Nederland		
Kosten groepsvoorbereiding	€ -	
Kosten bestuur	€ -	
Promotie Bocas Sanas	€ -	
Overige kosten	€ 319	
Kosten reis vrijwilligers	€ -	
Kosten buitenland		
Transport	€ 94	
Kosten groep (uit € 250 bijdrage)	€ -	
Materiaal (voorlichting en zorg)	€ 67	
Kosten tandenpoetsinstallaties	€ 123	
Promotiemateriaal	€ -	
Overige kosten	€ 10	
TOTAAL		€ 613
RESULTAAT		€ 1.520

Noten:

- 1) De post vrijwilligers – reiskosten bestaat uit betalingen door de vrijwilligers zelf en uitgaven van Bocas Sanas voor de kosten van vliegreis naar en verblijf in de Dominicaanse Republiek. De transportkosten ter plekke (inclusief huur van een truck met chauffeur), beroepsaansprakelijkheidsverzekering, werkshirts etc., zijn apart gerubriceerd als Kosten Groep (onder Kosten Buitenland), en zijn betaald uit een extra bijdrage van de vrijwilligers.

- 2) De inkomsten en uitgaven reiskosten vrijwilligers zouden in theorie hetzelfde moeten zijn, maar zijn dat in de praktijk soms niet omdat de kosten in verschillende jaren kunnen vallen. Dat gebeurt vooral als vrijwilligers aan het eind van het jaar vóór hun groepsreis al de kosten voor hun vliegticket voor februari overmaken.

5.4 Commentaar

Door de relatief geringe uitgaven in verband met de beperkte aanwezigheid van Cristina in de Dominicaanse Republiek steeg het eigen vermogen met €1.520, van € 3.212 naar € 4.732. Dat geeft in de komende jaren wat extra ruimte voor het voortzetten van de Bocas Sanas activiteiten met de huidige scholen, en wellicht toevoeging van enkele nieuwe scholen.

Bankrekening: Stichting Bocas Sanas, ABN-AMRO Groningen NL27ABNA0557260612.

6 DANKWOORD

Graag wil het bestuur van Bocas Sanas de volgende mensen en organisaties bedanken:

- De donateurs. Alle bijdragen worden zeer gewaardeerd, ook die via Sponsorkliks, maar we willen toch graag speciale dank betuigen aan de Hubertine Stichting en de Stichting Van der Weij voor hun zeer royale bijdragen aan ons werk.
- Teamleden en anderen die door fondsenwerving hebben bijgedragen aan het financieren van de werkzaamheden van Bocas Sanas.
- Colgate Dominicana, het bedrijf dat de afgelopen jaren grote aantallen sets met tandpasta en tandenborstels beschikbaar stelde.
- Tandarts Rummy Ventura voor haar bijdragen aan het werk van Bocas Sanas, waaronder het verlenen van curatieve zorg aan Bocas Sanas kinderen in de kliniek in Maimón en bij gelegenheid, begeleiding van Cristina bij haar veldbezoeken.
- De Nederlandse Vereniging van Mondhygiënist en de Stichting Dental Health International voor hun betrokkenheid bij het werk van Bocas Sanas.
- Dr. Yvonne Buunk-Werkhoven en Selma Burrekers voor het publiceren over het werk van Bocas Sanas om het programma en de werkwijze grotere bekendheid te geven.
- Nicolette Hooijschuur voor haar doorlopende betrokkenheid bij Bocas Sanas, door bekendheid te geven aan Bocas Sana's activiteiten en door fondsenwerving.
- Het personeel en de directies van de deelnemende scholen voor de samenwerking en ondersteuning van het Bocas Sanas team tijdens de schoolbezoeken.
- De kliniek CEPREDIMA voor het beschikbaar stellen van de werkruimte voor tandheelkundige zorg voor de behandeling van Bocas Sanas kinderen die curatieve zorg behoeven.
- En alle anderen die op één of andere wijze het werk van Bocas Sanas mogelijk maken en hebben gemaakt

ANNEX 1: LIJST MET BOCAS SANAS SCHOLEN – 2025

No.	Naam en/of plaats school	Aantal leerlingen 2025
1	Los Caños	101
2	Maggiolo	50
3	San Marcos Arriba	100
4	Los Rieles	118
5	Las Avispas	176
6	La Colorada	130
7	Juan Hurtado Loma de la Bestia	85
8	Guzmancito	20
9	Cruce de Guzman	30
10	La Ceiba	20
11	Palo Indio	20
12	El Toro	50
13	Hogar de Niñas Hijas de La Caridad*	30
		930

* Nieuw in het programma, toegevoegd via het bejaardentehuis Hogar de Envejecientes Antonio Maria Clarette, waar Cristina ook mondzorg verleend aan 48 bejaarden – zie verslag.